griovių žymės. Keli pilkapiai apardyti senų duobių. Galimas dalykas, kad būtent šioje grupėje 1935 m. kasinėjo E. ir V. Holubovičiai.

Plikiškių pavienis pilkapis surastas Žaliosios girininkijos valstybinio miško 4 kvartalo PR dalyje, 0,31 km į PR nuo 1-osios Plikiškių pilkapių grupės, 0,18 km į PV nuo Musės ir Uosijos santakos, kelio Pajuodžiai–Žalioji R pakelėje. Pilkapis yra apie 6 m skersmens, 0,8 m aukščio. Sampile yra užslinkusi (bulvėms kasta?) duobė.

Turlojiškių pilkapynas. Pirmą kartą jį surado V. Šimėnas 1994 m. Netrukus aplankytas KPC archeologų, tačiau vėliau pamirštas.

Pilkapynas stipriai nukentėjo nuo žmogaus ūkinės veiklos: XX a. pirmojoje pusėje čia būta nedidelio pušyno ir laukų. Trečiajame dešimtmetyje čia įkurta sodyba-vasarnamis. Apie 1945 m. Musės tilto remontui buvo nukasti 4 ar 5 dideli pilkapiai, rasta žmonių kaulų. Apie 1958 m. dalis pilkapyno teritorijos suarta ir apsodinta mišku. Netrukus po to pilkapyną perkirto platus žvyrkelis į Sakalniškes ir ne mažiau kaip 30 m pločio magistralinio dujotiekio juosta. 1994 m. šiame ruože pastebėta degintinių žmonių kaulų iš suardytų kapų.

Šiandien išlikę 5 Turlojiškių pilkapiai vien leidžia įsivaizduoti, kad pilkapyno būta nemažo, plytėjusio apie 150x200 m dydžio plote. Jis yra apie 0,3 km į Š nuo Variekos ežero, smėlingoje Musės kairiojo kranto aukštumoje, senojo plento Vilnius–Širvintos PV pusėje, abipus kelio, atsišakojančio iš plento į Sakalniškes, į Š–ŠR nuo V. Dapkevičiaus sodybos. Išlikę pilkapiai gana dideli, nuo 8x8,5x0,5 m iki 16x17x1,5 m.

Turlojiškių šventvietė (?) yra nedidelėje aukštumoje kairiajame Musės krante (priešais medinį lieptą, jungiantį Salas su Turlojiškėmis), 0,1 km į ŠR nuo V. Arlausko sodybos, naujai iškastos kūdros ŠR krante. Deja, iškasta kūdra pakeitė ne tik vietovės gamtinę išvaizdą, bet ir ženkliai apardė pačią šventvietę. Dabar tai iš esmės lygus laukas nuolaidžiu šlaitu į Musę be žymesnių ribų. Pasakojama, kad senovėje čia stovėjo koplyčia.

ARCHAEOLOGICAL SURVEY OF THE BANKS OF THE MUSĖ RIVER (ŠIRVINTOS DISTRICT)

In 2004 during the archaeological survey the expedition established several new archaeological and mythological sites: the Godiškiai Stone Age settlement (the 4th–6th millennium B.C.), the Godiškiai Iron Age settlement (the 1st millennium A.D.), the Godiškiai manor site (the 15th/16th–20th century), the Kukovaitis Sacred Forest location (according to chronicler of the second half of the 15th century J. Długosz Grand Prince of Lithuania Algirdas was cremated in this forest in 1377), the Plikiškiai second barrow group and individual barrow and the Turlojiškiai barrow cemetery and supposed sanctuary.

NAUJAI RASTI DUBENIUOTIEJI AKMENYS JONIŠKIO R.

Ernestas VASILIAUSKAS

2004 m. surinkta duomenų apie naujus iki šiol nežinomus akmenis su smailiadugniais dubenimis Joniškio r.

JIKM senajame rinkinyje yra saugomi 3 akmenys smailiadugniais dubenimis. Jų patekimo į muziejų aplinkybės yra neaiškios (pasak muziejaus įkūrėjo ir ilgamečio direktoriaus K. Bačionio).

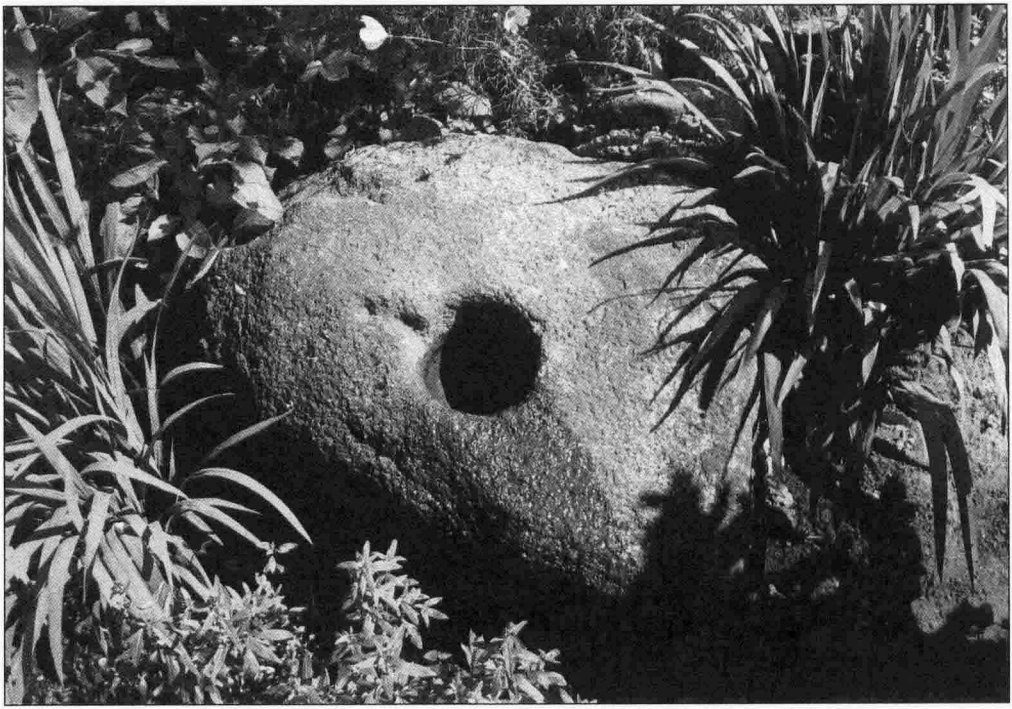

95 pav. Akmuo su smailiadugniu dubeniu iš Gataučių. *E. Vasiliausko nuotr.*

Fig. 95. Hollowed stone with a cone-shaped hollow from Gataučiai.

Pirmasis yra 70x50 cm dydžio ir 38 cm aukščio. Dubens skersmuo – 19 cm, o gylis – 12 cm. Akmuo pailgas, stačiakampio formos, medžiaga – rausvas granitas.

Antrasis yra 67x66 cm dydžio ir 27 cm aukščio. Dubens skersmuo – 16 cm, gylis – 15 cm. Akmuo širdies formos, medžiaga – rausvas granitas.

Trečiasis yra 94x88 cm dydžio ir 26 cm aukščio. Dubens skersmuo – 16 cm, gylis – 17 cm. Akmuo rombo formos, medžiaga – pilkas granitas.

Skaistgirio miestelio XIX–XX a. sandūroje statyto ūkinio pastato sienoje (šalia bažnyčios) yra įmūrytas šonuose apskaldytas akmuo su smailiadugniu dubeniu. Jo dydis – 52x33 cm, dubens skersmuo – 19 cm, gylis – 11 cm. Akmuo po apskaldymo yra apskritas, medžiaga – pilkas granitas.

Kalnelio kaime (Taikos g. 9), A. Dantos kieme yra akmuo smailiadugniu dubeniu. Jo dydis – 89x68 cm, aukštis – 23 cm, dubens skersmuo – 19 cm, gylis – 15 cm. Akmuo pailgas, šonuose apskaldytas, medžiaga – pilkas granitas. Ant jo iškalta data – 1830 m. Anksčiau akmuo buvo Buivydžių kaime Zajinčausko sodyboje. Prie šio akmens yra pastatytas kryžius, aukojamos monetos.

Toje pačioje sodyboje yra nedidelis akmuo (girnapusė (?)) su plokščiu dubeniu. Jo dydis – 52x50 cm, aukštis – 15 cm, dubens skersmuo – 9 cm, gylis – 5 cm. Dubuo yra ne akmens centre, o šiek tiek į kraštą. Jo ankstesnė buvimo vieta yra nežinoma.

Ant **Kalnelio**, vadinamojo I piliakalnio (dvarvietės), yra atvežtas akmuo su smailiadugniu dubeniu. Jo dydis – 100x83 cm, o aukštis – 26 cm. Dubens skersmuo – 19 cm, gylis – 12 cm. Akmuo pailgas, medžiaga – pilkas granitas. Iš kur jis atgabentas niekas (nei vietos paminklosauga) pasakyti negalėjo.

2004 m. liepos mėn. JIKM kraštotyros ekspedicijos „Medžiagos apie kalvystę Joniškio krašte rinkimas ir populiarinimas" metu rasta keletas iki šiol nežinomų akmenų smailiadugniais dubenimis Juodžių, Gedvainių, Daugalaičių, Gataučių kaimuose.

Juodžių kaime yra akmuo su smailiadugniu dubeniu. Jis įmūrytas į ūkinio pastato sieną. Medžiaga – rausvas granitas. Kadangi tai atsitiktinai aptiktas objektas ir neturėta matavimo prietaisų, jis liko neišmatuotas, o tik nufotografuotas.

Gedvainiuose yra akmuo su smailiadugniu dubeniu. Jis įmūrytas į ūkinio pastato pamatus. Medžiaga – rausvas granitas. Kadangi tai atsitiktinai aptiktas objektas ir neturėta matavimo prietaisų, jis liko neišmatuotas, o tik nufotografuotas.

Daugalaičiuose, kaimo gyventojo Petro Parakio (gimęs 1907 m. liepos 25 d.) sodybos kieme yra akmuo su smailiadugniu dubeniu. Pasak pateikėjo, jų šeima kaime gyvena apie 400 m. Jie šį akmenį atsigabeno iš senosios sodybos (užrašė E. Vasiliauskas 2004 m. liepos 21 d.). Medžiaga – rausvas granitas. Kadangi tai atsitiktinai aptiktas objektas ir neturėta matavimo prietaisų, jis liko neišmatuotas, o tik nufotografuotas.

Gataučiuose, prie vietos baro, yra akmuo su smailiadugniu dubeniu. Medžiaga – rausvas granitas. Kadangi jis aptiktas atsitiktinai ir neturėta matavimo prietaisų – jis liko neišmatuotas, o tik nufotografuotas (95 pav.). Jo kilmė nežinoma.

Duomenys apie 2 akmenis su dubenimis, rastus archeologinių tyrinėjimų **Joniškyje**, Žemaičių g. 9, pateikti straipsnyje apie tyrinėjimus mieste (žr. p. 156).

HOLLOWED STONES NEWLY FOUND IN THE JONIŠKIS DISTRICT

In 2004 in the Joniškis district new, previously unknown hollowed stones were found in Buivydžiai, Dauglaičiai, Gataučiai, Gedvainiai, Juodžiai, Kalnelis, Skaistgiris and during the archaeological excavations of the city of Joniškis (at the Žemaičių Str. 9).